

OBSAH

4–6 Téma týdne

IVP SE BUDE VYTVÁŘET
PODLE NOVÝCH PRAVIDEL

Kde se zastaví individualizace
výuky?

7 Analýza

JAK SE U NÁS DĚLÁ
UČITELSKÁ KARIÉRA

8–9 Zeptali jsme se

PROSTUPNOST VYŠŠÍHO
A BAKALÁŘSKÉHO STUDIA JE
ČASTO JEN NA PAPIŘE

O kredity diplomovaných
specialistů mají zájem hlavně
soukromé vysoké školy

10–11 Profil

PŘÁTELSKÁ ATMOSFÉRA DÁVÁ
ŠKOLE PUNC

V Zaječí ji najdete při sportování
stejně jako v družině

12 Jak to vidí

Václav Klaus ml.:

SVOBODNĚ VĚŘIT
A PRAKTIKOVAT VÍRU
JSOU DVĚ RŮZNÉ VĚCI

13 Odborníci radí

Klára Bílá:

PODPORA MATEŘINEK NEJEN VE
VZDĚLÁVÁNÍ DVOULETÝCH DĚTÍ

14–16 Reflexe

STROJ ČASU VYMYSLIL ČECH

Jakub Arbes, otec domácí sci-fi

18–20 Sonda

SHODY A NESHODY OKOLO
KARIÉRNÍHO SYSTÉMU

Výběr z dokumentů, které
MŠMT předložilo vládě
v souvislosti s přijímáním zákona
o pedagogických pracovnících

21 Sonda

POSELSTVÍ ŽIDLÍ V KRUHU

22–23 Zrcadlo praxe

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST –
POVODNĚ

NEODKLÁDEJTE PODÁNÍ
ŽÁDOSTI O PODPORU VE VÝZVĚ
NA ŠABLONY!

24–26 Kaleidoskop

27 Dopisy

Najdou vošky zastání?

Víme, jaké vyšší odborné studium bylo, jaké je, ale vůbec netušíme, jaké bude. Smutné konstatování – po dvaceti letech existence tohoto sektoru terciárního vzdělávání, jehož největší přidanou hodnotou je tvrdší soustředění se na profesní přípravu. Zachovají vošky svou současnou formu, nebo se jejich část oddělí a přimkne se k ne-univerzitní větvi akademické půdy a – kdo ví – třeba se stane základem pro bájného profesního bakaláře?

Aktuální dění ovšem zásadní transformaci nepřipomíná. Dosud se sice povedlo za značného úsilí zástupců VOŠ několik dobrých věcí, například většina vošek používá modulový a kreditní systém výuky, byla jim přiznána šestá pozice v evropském referenčním rámci, kterou obývají spolu s bakaláři. Nicméně mnohé zůstává otevřené. Nynější snažení představitelů vošek se například stále více přimyká k otázce oboustranné prostupnosti vzdělávacích programů určených diplomovaným specialistům s programy bakalářskými. Jde o věc, která by zcela jistě voškám pomohla v jejich tažení za plnoprávné členství v terciárním sektoru vzdělávání. Akceptování kreditů, respektive částí modulů či předmětů vysokými školami by stoprocentně zvýšilo atraktivitu tohoto studia pro uchazeče, studenty i absolventy. Jenže má to háček. Vysokým školám se do automatického uznávání nechce. Připouštějí, že individuálně – třeba na smluvním podkladě s vybranými voškami – ano. Plošně však nikoli.

Jedna výjimka přece jen existuje: jsou to soukromé vysoké školy. Spoustu let dozadu umožňují absolventům vošek dostudovat bakaláře za kratší dobu než i některé tomu- to menšímu sektoru výjimečně nakloněné veřejné vysoké školy. Zvlášť to platí dnes, po schválení novely vysokoškolského zákona, která od září posouvá možnost uznání ucelených částí programu vyšší odborné školy (viz str. 8). Soukromé vysoké školy díky této novince už nyní nabízejí letošním diplomovaným specialistům pouze jedno- roční bakalářské studium. Proč? I proto, že

jsou mnohem flexibilnější než kamenné univerzity, že umí ocenit a také využít kvality studentů VOŠ. Vždyť každý diplo- movaný specialista má za sebou půlroční praxi a zkoušku z odborné angličtiny nebo němčiny. Který klasický bakalářský program se tímhle může pochlubit?

Kamenným univerzitám je ale milejší, když v jejich profesně orientovaném bakalářském programu místo odborníka z praxe učí někdo, kdo musí mít minimálně Ph.D. Na druhé straně, myslím, že veřejné vysoké školy setrvávají v konzervativních pozicích, jen když se jim to hodí. Univerzity totiž schopnosti vošek ve skutečnosti ocenit umí také – když si na základě smlouvy profesní část studijního bakalářského programu nechají na klíč dodat právě od vyšší odborné školy. A děje se tak dost často.

Momentálně představitelé vyšších odbor- ných škol žádají, aby prostřednictvím rozbi- hajícího se Národního akreditačního úřadu bylo možné na vysokých školách otevírat krátké, jednoroční bakalářské programy speciálně pro diplomované specialisty. Rádi by v kooperaci s tímto úřadem našli veškeré dostupné možnosti prostupnosti obou typů studia, třeba na bázi měřitelných standardů kvality a kritérií pro hodnocení, a chtěli by, aby tento úřad úzce spolupracoval s ak- reditační komisí pro VOŠ. Získají ve svém snažení podporu vysokých škol?

Je fascinující, jak jsou zástupci vošek na všechno, co souvisí s koncepčním zráním tohoto sektoru vzdělávání, celé roky sami. Stálo by konečně za to, aby je výrazněji podpořilo zejména ministerstvo školství, které se v minulosti velmi často vymlouvalo na to, že má kvůli neomezené autonomii vysokých škol prakticky zcela svázané ruce.

Petr Husník

Kresba: Václav Hradecký

Učiteléské noviny, týdeník pro učitele a přátele školy

Založeny Josefem Králem v Praze roku 1883

Uzávěrka čísla 11. 11. 2016

PROSTUPNOST VYŠŠÍHO A BAKALÁŘSKÉHO STUDIA JE ČASTO JEN NA PAPIŘE

O kredity diplomovaných specialistů mají zájem hlavně soukromé vysoké školy

Za jeden z atributů emancipace vyšších odborných škol v terciárním sektoru bývá označována prostupnost jejich vzdělávacích programů s těmi bakalářskými. Přestože legislativa na tuto věc pamatuje už dlouho, a dokonce v nedávno schválené novele vysokoškolského zákona bylo uznávání částí voškových studií výslovně zmíněno, k ideálu je pořád hodně daleko.

Na vysvětlenou. Velkou bolestí dvacetileté transformace vyššího studia je jeho uznávání, respektive uznávání jeho částí vysokými školami v bakalářských programech, které činí studium na VOŠ atraktivnější. Přitom podle legislativy již mnoho let možnost uznávání neboli prostupnost umožněna je. Například fakulta může diplomovaným specialistům uznat zkoušky nebo kredity shodné s těmi, které jsou součástí bakalářského programu. Jak dosud ukazují průzkumy, až 30 procentům absolventů byla uznána část studia na VOŠ, nicméně šlo o soukromé vysoké školy, které s voškami velmi často úzce spolupracují, nebo dokonce koexistují. Nízké číslo 2,3 procenta absolventů, kterým byly uznány nějaké předměty veřejnými vysokými školami, hovoří jasně.

Od 1. září letošního roku vstoupila v platnost novela vysokoškolského zákona, kde se nově říká, že vysoká škola rozhoduje mimo jiné také o uznání ucelených částí studia absolvovaných v rámci studia v akreditovaném vzdělávacím programu na vyšší odborné škole. Řada soukromých vysokých škol této pobídce opět využila a nabízí diplomovaným specialistům dokonce roční bakalářské studium. Jak na změnu v zákoně reagují veřejné vysoké školy? Některé reagují vstřícně, deklarují, že studenti vyšších odborných škol budou mít možnost požádat stejně jako studenti jiných vysokých škol o uznání studijních povinností absolvovaných v rámci studia v akreditovaném vzdělávacím programu na vyšší odborné škole, a zkrátit si tak bakalářské studium. Některé univerzity mají dokonce s vybranými voškami na toto téma smlouvu. Jiné o plošném využití příslušného paragrafu vůbec neuvažují.

A co na stejné téma říkají samotné vyšší odborné školy? V následující anketě jsme se několika ředitelů VOŠ zeptali:

Co si slibujete od nedávné změny vysokoškolského zákona, která by měla zlepšit prostupnost mezi voškami a akademickou půdou, konkrétně bakalářskými programy? A jak vidíte budoucnost celého sektoru vyšších odborných škol?

IVANA VITISOVÁ, Gymnázium, Střední odborná škola a Vyšší odborná škola Ledec nad Sázavou
Zatím informaci o nějakém pohybu v souvislosti s lepším uznáváním částí studia vysokými školami nemám. V naší vyšší odborné škole se hlavně soustředujeme na rozvoj odborné přípravy. Jak je naším cílem, většina našich studentů po absolutoriu zamíří rovnou do praxe. Máme zkušenost, že po pětiměsíční praxi studenti třetího ročníku obvykle najdou svého budoucího zaměstnavatele. Jejich stoprocentní uplatnitelnost považují za obrovský úspěch. Kdybychom měli víc studentů, práci v regionu by určitě našli. Samozřejmě, někteří z absolventů pokračují ve studiu, nicméně jde o jednotlivce, nikoli o masivní přechod jako u našich absolventů gymnázia. Podle informací, které jsem zatím v průběhu let od našich absolventů vošky získala, jim byly některé předměty, respektive moduly vysokými

školami uznány, nebývají to ale předměty hlavní, profilové.

Vítám novou legislativní změnu, protože díky uznání předchozího studia to budou mít absolventi vyšších odborných škol snazší, i když bude záležet na individuálním přístupu vysokých škol. U nás je to podobné. I my uznáváme v rámci kreditního systému některé stejné moduly studentům, kteří k nám přestupují z bakalářských studií do prvního ročníku. Ani mi ale neuznáváme hlavní moduly, tedy ty, které jsou součástí absolutoria. Je to velmi individuální.

Jak bych si představovala lepší ukotvení vyšších odborných škol v terciárním sektoru vzdělávání? Myslím, že je namístě přijmout samostatný zákon o vyšších odborných školách. Toto studium by se mělo vyčlenit ze školského zákona, po dvaceti letech jeho existence by si to zasloužilo. Tento názor ostatně sdílí velké množství ředitelů, jak vím z práce v Asociaci vyšších odborných škol. Školský zákon v mnoha ohledech přistupuje ke studentům vošek jako ke středoškolákům, což je chyba. Vysoké školy jsou jasně ukotveny v terciáru, my potřebujeme totéž. Ideální by samozřejmě bylo, kdybychom byly součástí zákona o vysokých školách či občas zvažovaného zákona o terciárním vzdělávání. To je ale asi neprůchodné řešení. Samostatný zákon je proto jakýmsi kompromisem.

Sektor vyššího odborného studia určitě nechce ohrožovat bakalářská studia, jen je nutné chápat, co je profesní a co akademické teoretické vzdělávání. Je pravda, že mnoho bakalářských programů dnes aplikuje systémy, které u nás dvě desetky let úspěšně fungují – zejména zvyšují podíl praxí. To ale neznamená, že vyšší odborné školství nemá opodstatnění. Klíčová je jeho provázanost s firemní praxí. Uvedu příklad. Velký počet studentů ve třetím ročníku žádá o individuální studium, protože u firmy, kde praktikovali, chtějí zůstat! A pak je tu ještě jeden faktor. Protože mnoho vošek stejně jako my existuje v menších městech, dáváme tak šanci na vzdělání pro určitě ekonomicky

slabší skupiny obyvatel, které si nemohou dovolit hradit náklady spojené se studiem ve vysokoškolských centrech. S tím se setkávám velice často.

JANA TURANOVÁ, Obchodní akademie a Vyšší odborná škola ekonomická Tábor

Zatím je to krátká doba, než aby se novela projevila v praxi. Zkušenosti s uznáváním částí studia nicméně máme. Spolupracovali jsme s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích a s Vysokou školou technickou v Českých Budějovicích, obě školy našim absolventům část programu uznávaly. Novela zcela jistě prospěšná je a studenti této možnosti využívat budou. Na druhou stranu samotnou budoucnost vošek nevidím příliš růžově. Tím, že vysoké školy dnes přijímají v podstatě každého studenta, a to i v průběhu akademického roku, tak vošky postupně likvidují. Uchazeč nám z tohoto důvodu rapidně ubývají a také jejich kvalita klesá – v tomto školním roce jsme již bohužel neotevřeli první ročníky.

NADĚŽDA MAULEOVÁ, Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola elektrotechnická Plzeň

S veřejnými vysokými školami je to stále problém, ale se soukromými vysokými školami na této bázi spolupracujeme dávno – a prostupnost tam je. Novela zákona samozřejmě zlepšuje možnost prostupnosti. Soukromé školy umožňují prostupnost zejména v ekonomickém a humanitním vzdělávání, asi neexistuje žádná soukromá technická škola, která by dělala totéž. Na naší vyšší odborné škole otevíráme pět vzdělávacích programů, z nich dva jsou zaměřeny ekonomicky, jsou to Marketing a Provoz a ekonomika dopravy. Studentům v technických oborech (Stavebnictví, Informační technologie a Elektrotechnika) prostupnost není umožněna, více než v ekonomických oborech v průběhu studia odcházejí na vysokou školu, odkud zase studenti bakalářských programů přecházejí k nám.

Nezastupitelnou roli při výběru terciárního studia hraje to, že vošky nabízejí

dlouhou praxí, zkrátka jejich vzdělávací program je šitý na míru požadavkům firem. A také to, že zaměstnavatelé si diplomované specialisty chválí. Studenti technických oborů ve velké míře po absolutoriu odcházejí rovnou do zaměstnání, mnozí už dokonce pracují při studiu na částečný úvazek, zatímco ekonomové obvykle pokračují ve vysokoškolském studiu.

A co se týče budoucnosti vošek, líbila by se mi představa dvouletého vyššího studia zakončeného absolutoriem, i když bychom tím přišli o třetinu studentů. Za absolvování tohoto studia by student, který by chtěl pokračovat dál, získal 100 nebo 120 kreditů, díky nimž by mohl dokončit příbuzné bakalářské studium během deště roku, roku a půl. Myslím si, že by to mohlo vyhovovat i vysokým školám, které by tak využily potenciál vošek. V souvislosti s tím by se mohla opráštit i myšlenka profesního bakaláře.

VĚRA SZABOVÁ, Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Obchodní akademie Čáslava

Od novely bychom si mohli něco slíbit, kdyby prostupnost uznávaly i kamenité vysoké školy, a ne jen ty soukromé. Studenti na prostupnost slyší, jsou rádi, že mohou jít studovat dál a že dostanou možnost v rámci zkráceného studia získat bakaláře. Bez kamenných univerzit tu možnost ale mají výrazně omezenou, je to cesta jen pro určitou část studentů, kteří na to v uvozovkách mají.

Na naši vošku přicházejí studenti buď proto, že je studium zajímavá, baví je obor, nebo si nevěří na vysokou školu, ale když se jim bude dařit tady, půjdou dál. Bylo by správné, aby k tomu veřejné vysoké školy přistoupily jinak, začaly porovnávat vzdělávací plány své a ty naše, definovaly shodné části a rozdílly a na základě toho nabídly absolventům vošek jednodušší podmínky pro dostudování bakaláře.

Do budoucna by bylo dobré odstranit některé bariéry. Například bych byla ráda, pokud by na absolventy vošek pamatovali víc i zaměstnavatelé, respektive aby podniky víc diferencovaly platy podle dosaženého vzdělání. Někde to ošetřeno není nebo se na diplomované specialisty hledí jako na středoškolačky. Musí být zkrátka jasně vidět, že vyšší odborná škola znamená jistotu platového postupu. Líbila by se mi také menší administrativa při přestupu studenta VOŠ na příbuznou vysokou školu – například při uznávání kreditů. A vůbec prostupnost na všechny vysoké školy. Pokud by se oba problémy vyřešily, vyšší odborné školy by získaly v očích veřejnosti punc institucí nabízejících větší perspektivu. V očích podniků vyšší váhu mají, zaměstnavatelé jsou z našich studentů, kteří k nim nastupují na dlouhodobou praxi, nadšení. Vidí v nás školy vychovávající pro praxi.